

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

4. Decessorum statuta &c. Privilegium Maternitatis, quam vocat, Ecclesiæ
S. Joannis Provinciæ Bisuntinæ in Ecclesiam S. Stephani ejusdem
Provinciæ.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

II.
Ex Anecd.
Martene T.
I. Col. 359.
Anno circi-
ter 1120.

Berardo Episcopo Matisconensi Episcopale munus interdicat, donec satisfiat de illatis Monasterio Cluniacensi injuriis.

CALIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, venerabili Fratri B. Matisconensi Episcopo salutem & Apostolicam benedictionem.

Quæ B. Petri Clunianensi monasterio à te illata sunt, & nos & fratres nostros vehementer gravant. Post nostras enim commotiones post scripta frequenter missa manum tuam quod hætenus inauditum est, super ipsam parochiam extendisti, clericos & laicos excommunicasti, & in B. Odonis Ecclesia divina penitus celebrare officia prohibuisti; Monachis etiam graves prout afferunt injurias intulisti, & nonnulla eis pertinentia abstulisti. In his tamen omnibus paterna tibi benignitate pepercimus correctionem tuam, sicut venerabilis frater noster Hu: Lugdunensis Archiepiscopus ad nos veniens promiserat, expectantes. Tu autem, ut prius, sic & postea pertinaciter restitisti. Hanc ergo præsumptionem & tantum Apostolicæ sedis contentum ferre diutius non valentes, licet inviti propter præteritæ dilectionis & familiaritatis gratiam, ex rationabili fratrum nostrorum sententia, Episcopale tibi officium auctoritate sedis Apostolicæ interdiximus, donec à Cluniacensi Monasterio, & Clericorum, seu Laicorum, & ipsius Capellæ infestatione desistas, & nobis de contentu tuo satisfacias.

Datum Laterani V. Idus Januarii.

III.
Ex op. diplom. Mirai
T. I. p. 171.
Editum A.
D. 1121.

Confirmat regimen Ecclesiæ Bornhemienfis commissum Affligemienfis precibus Clementiæ fororis suæ Flandriæ Comitissæ.

CALIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei; dilecto filio Fulgentio Abbati, Affligemienfis Monasterii, quod ad honorem B. Petri Apostolorum Principis in Cameracensi Diocesi situm est, ejusque successoribus, regulariter substituendis in perpetuum.

Burgardus Cameracensis Episcopus Affligemienfis Monasterio commisit Ecclesiam Bornhemiensem ut in ea Monastici ordinis disciplina deinceps haberetur.

Quæ religionis intuitu statuuntur inconvulsa debent stabilitate servari. Siquidem venerabilis Frater noster Burgardus Cameracensis Episcopus, Consilio & assensu Archidiaconorum, ac reliquorum Clericorum Ecclesiæ suæ, consilio etiam, & hortatu Venerabilis Fratris nostri Rodulphi Remensis Archiepiscopi, sicut in eorum missis ad nos Litteris continetur necnon & rogatu & supplicatione Sifridi Bornhemienfis Abbatis & Fratrum suorum Affligemienfis Monasterio Bornhemiensem commisit Ecclesiam, ut in ea deinceps Monastici ordinis disciplina per Dei gratiam, habeatur.

§. 1. Olim quidem in loco eodem Ordo fuerat Canonicus institutus; sed guerris supervenientibus, tanta paupertatis inopia coarctatus est ut neque Ordinem Canonicum conservare, neque per se in Ecclesiastica quoque posse honestate persistere.

§. 2. Nos itaque tam prædictorum Fratrum quam & Sororis nostræ (1) Clementiæ, Flandriensium Comitissæ, quæ ipsius loci dispensatrix est, petitionibus annuentes, & de religione vestra plurimum confidentes, prædictæ Bornhemienfis Ecclesiæ commissionem præsentis privilegij pagina confirmamus.

§. 3. Statuentes, ut auctore Deo in Affligemienfis monasterii unitate ac subjectione, sub regula monasticæ disciplinæ in perpetuum perseveret ita nimirum libera, & quæta sicut antea in Ordine Canonico fuerat, cum Altaribus de (a) Havesdunc, Hingem, (b) Kereberga, (2) (c) Rimenham, (d) Mercheclou, & cum omnibus quæ in præsentis legitime possidet, vel in futurum Largiente Deo, justè atque canonicè poterit adipisci.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum facultas sit præfatam Bornhemiensem Ecclesiam à dispositione vel subjectione vestri monasterij remove, seu qualibet occasione subtrahere, possessiones ejus auferre, vel temerariis vexationibus fatigare, sed ita sub vestro monasterio maneat, sicut à prædicto Fratre nostro Burgardo, Diacesano Episcopo, constitutum, & ipsius chirographo confirmatum est.

§. 5. Si quæ igitur in futurum cujuslibet dignitatis ordinisve persona, nostræ hujus Confirmationis paginam sciens contra eam temerè venire tentaverit, honoris, & officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

§. 6. Qui verò conservator extiterit, Dei omnipotentis, & Apostolorum ejus Petri & Pauli benedictionem, & gratiam consequatur, Amen, Amen, Amen.

Ego Calixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus laudavi.

Datum apud S. Petrum per manum Chryfogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Bibliothecarii III. Februarii Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno millesimo, centesimo vigesimo primo Pontificatus autem Calixti II. Papæ, tertio.

Privilegium Maternitatis, quam vocat, Ecclesiæ S. Joannis Provinciæ Bisuntinæ in Ecclesiam S. Stephani ejusdem Provinciæ.

CALIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Anserico, Manasse Decano, Stephano Archidiacono, Stephano Thesaurario, Hugoni Archidiacono, & ceteris Bisuntinæ Ecclesiæ B. Joannis Apostoli, & Evangelistæ Canonicis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Decessorum statuta, sicut legitima & justa, successorem convenit custodire ita debet etiam male facta salubri provisione corrigere. Ea propter nos surrectionem illam quæ domino prædecessori nostro sanctæ memoriæ Paschali

(1) CLEMENTIA Guilielmi Burgundiæ Comitis filia, Calixti II. Pontificis Romani Soror, primum Roberto II. Hierosolymitano, Flandriæ Comiti, post Godofrido Barbato, Lotharingiæ Brabantique Duci, nupta fuit.

(2) RIMENHAM, nunc Rymenham, Pagus est sub præfectura arculæ ad Diliam fluvium, primo lapide à Mechlinia, cui vicinus est Pagus de keeberghe.

(a) Haefdonck.
(b) Keerberge.
(c) Rymenan.
(d) Meerbeke.

Sanctio Poenalis.

Pax & benedictio observantibus.

Datum 3. Februarii Pontificatus Anno III.

IV.
Ex Labbe Tom. 10. Concil. pag. 836.
Ex Chifflezii Historia Trencoriana Editum A. D. 1122.

Exordium.

De discordia inter Canonicos B. Joannis Apostoli Ecclesie & S. Stephani pro Episcopali Cathedra, Ecclesiasticaque Maternitate agitata.

Papæ à Clericis S. Stephani de Maternitatis judicio facta est ad veritatis & justitiæ curavimus ordinem revocare.

§. 1. Inter vos enim & Canonicos S. Stephani super Episcopali Cathedra, & Ecclesiastica Maternitate, longo jam fuerat tempore agitata discordia. Siquidem Canonici S. Stephani, Ecclesiam suam Matricem antiquitus extitisse, sed propter ejus destructionem Episcopos ad Beati Joannis Ecclesiam secessisse, prout poterant allegabant. E contra vos Ecclesiam vestram per longa temporum spatia Episcopalem sedem sine interruptione legitima possedisse, scriptorum memoria, & veterum virorum attestationibus firmabatis. Hæc profecto discordia cum ad prædicti domini nostri audientiam pervenisset, nostro eam commisit examini finiendam eo quod ipsius vices illis in partibus gereremus: ita videlicet ut si Canonici S. Stephani quinque idoneis probare testibus possent quod post reintegrationem Ecclesie suæ infra annos triginta super querela hac questionem fecissent, per quam illorum videretur interrupta retentio, scilicet vel ante antistitem suum, vel ante Romanæ Legatum Ecclesie; in communi audientia hac probatione perfecta, privilegia eorum jus proprium obtinerent Episcopalis sedis apud B. Stephani Ecclesiam haberetur: alioquin vos à querela hac liberi maneretis, & Episcopalem teneretis sedem sicut prius tenueratis. Eandem quoque ipsius negotij decisionem, usque ad tunc proximam B. Mariæ assumptionem, idem dominus à nobis perfici, consummarique præcepit. Nos ejus obediens mandatis adhibitis fratribus nostris, & Coepiscopis Gauceranno Lugdunensi, Hugone Gratianopolitano, Leodegario Vivariensi Berardo Matifonensi, Stephano Eduensi, Galtero Cabilonensi, Gauceranno Lingonensi, Pontione Bellicensi, Guidone Gebennensi, Gulinco Sedunensi & Pontio Abbate Cluniacensi, & decem & septem abbatibus, atque aliis religiosis viris apud Trencoricum utramque partem convenimus. Ubi cum pars vestra justitiæ suæ allegationes ostenderet nos probationis executionem à prædicto domino constitutam à S. Stephani Canonicis requisivimus qui vix tandem testes aliquot non tamen idoneos produxerunt. Alius enim pro commisso perjurio, sive turpi nativitate, alius pro sacrilegio, alius pro pretij conductione, alius pro excommunicatione quâ diu alligatus fuerat, reprobatus est. Sic præfati Beati Stephani Canonici, jam suæ partis causam defendere non valentes à probatione proposita in conspectu omnium defecerunt. Tunc ex communi fratrum judicio definitum est vestram Beati Joannis Ecclesiam debere Maternitatis prerogativam in perpetuum obtinere. Unde nos una cum eis, eandem vestram Ecclesiam ex tunc à querela illa liberam fore decrevimus Episcopalem in ea sedem permanere irrefragabiliter statuentes. Auctoritate insuper Apostolica in cûjus vocati partes sollicitudis fueramus sub anathematis obligatione præcipimus, ut nullus eam ulterius Clericus, sive Laicus inde inquietare, aut inquietanti favorem præsumeret ministrare. Hac promulgata ex communi deliberatione sententia Canonici Sancti Stephani ad nos secretius accesserunt, ut constituendæ inter vos, & illos pacis diem præstigeremus suppliciter postulantes. In quorum vobis non nihil doli, nihil prorsus veritatis opinantes, supplicationi eorumdem annuimus, & diem eis, uti postulaverant, constituimus. Mox ipsi à nobis fraudis inito consilio discedentes unum ex fratribus suis, Petrum scilicet de Moneta, ad prædictum prædecessorem nostrum furtim, & no-

bis nihil omnino tale opinantibus direxerunt. Is postquam Curie se præsentavit multa ferens, & nonnulla confingens mendacia, inter cætera suggerere domino ausus est nos de prædicto negotio nihil fecisse, neque in ejus executionem obedire mandato sedis Apostolicæ voluisse. In hæc signa discedens & rursus ad curiam rediens, reliquos secum deceptores adduxit: congregatisque eis discussio quasi à principio facta est. Novissime quædam illarum personarum quæ tam celebri, ut prædictum est, judicio reprobatae fuerant, immo & aliæ nequaquam idoneæ, ad præfatam probationem admittæ sunt. Duo ex Clericis nostris, quos pro jam dicti confirmatione judicii miseramus advenerant: sed cum omnia quæ acta fuerant, diligenter exponerent proficere nullatenus potuerunt. Canonici quippe S. Stephani ita jam Curiam totam signamentorum suorum fallacii & assentionum blandimentis aspererant: ut aliis nullum in ea locum habentibus, ipsi scriptum Maternitatis acceperint. Post aliquantum temporis illorum fraudem idem dominus & recognovisse asseritur, & super ea vehementius doluisse. Unde etiam tibi, carissime frater Archiepiscopo Anserice per sui auctoritatem scripti liberam contulit facultatem, Episcopalia in qua velles Ecclesia peragendi.

§. 2. Postea vero quam nos in Apostolicæ sedis Administrationem Divina fuimus gratia constituti, vos aures nostras super eadem querimonia iterum atque iterum propulsastis. Nos autem supradictam deceptionem, necnon & causam omnem plenius cognoscentes, utpote qui ab ipso pueritiæ nostræ tempore in illis educati partibus fuimus, & nostris totius rei veritatem oculis vidimus: utramque partem ad nostram secundo præsentiam convocavimus. Vos, ut mandatum fuerat, convenistis, sed illi se nullis præmissis excusationibus subtraxerunt. Tertia tandem terminum tam eis, quam vobis in B. Lucæ festivitate præfiximus: sed in parte altera, etiam hac vice contempti sumus. Cum enim vos præsentem fueritis, & quindecim dies in curia permanentes, terminum transferitis: illi nec venerunt nec responsales aliquos transmiserunt. Quamobrem fratribus nostris Episcopis, & Cardinalibus, necnon & Archiepiscopis, Episcopis & Abbatibus qui nobiscum aderant visum est B. Stephani Canonicos diffugium petiisse, ne coram nobis negotium tractaretur, qui & ipsorum dolositatem, & justitiæ vestræ puritatem certissime sciebamus.

§. 3. Ex communi ergo eorumdem fratrum nostrorum consilio, illud Maternitatis scriptum quod per tantæ fraudis versutiam sæpedito domino nostro surreptum est, apostolica auctoritate cassamus: Statuentes ut nullum robur, nullam in posterum vim prorsus obtineat; sed in tota Bisuntinæ Civitatis parochia sola B. Joannis Ecclesia omnem Episcopalis sedis, & matricis Ecclesie possideat futuris temporibus dignitatem, quam præfatis cognoscitur temporibus possedisse.

§. 4. Porro consuetudines omnes, quas Ecclesia S. Sephani à tempore Hugonis Salinensis bonæ memoriæ Bisuntini Archiepiscopi, usque ad tempora fratris nostri Hugonis, qui in Jerosolymitana peregrinatione defunctus est, tam in spiritualibus, quam in temporalibus Ecclesie vestræ perfolvit, quietè vobis deinceps, & eidem vestræ Ecclesie perfolvantur.

§. 5. Ad hæc absolutionem, quæ tam à te carissime in Christo frater, & Episcopo Anserice, quam & ab Humbaldo Lugdunensi Ar-

Ad Pontificatum evectus utramque partem ad suam secundo præsentiam convocavit.

B. Joannis Ecclesie Canonici Episcopatum Maternitatis que dignitatem adjudicat, & scriptum aliorum fraudis versutia à Prædecessore resumptum diffisum decernit.

Omnes consuetudines Ecclesie S. Stephani B. Joannis Ecclesie perfolvit deinceps eidem Ecclesie perfolvi jubet. Absolutionem super juramento ad utriusque

Ecclesie Clericis factam confirmatamque roborat.

Canonicos B. Stephani huic sanctioni contraire vetat si vero tentaverint licentiam dat de personis, eorumque Ecclesia iustitiam exequendi.

Sanctio Pœnalis.

Pax & benedictio servantibus.

Datum XIV. Kal. Aprilis Pontificatus anno IV.

V. Ex Tabbe T. 10. Conc. pag. 852. Edita An. Do. 1122.

Exordium. Pallium primatumque à Prædecessoribus in totis Hispaniarum regnis Bernardo concessis confirmat.

Solius Romani Ponti-

chiepiscopo, super juramento illo Clericis utriusque Ecclesie facta, & à nobis dum adhuc in partibus ultramontanis esse confirmata est, præsentis quoque decreti pagina roboramus, & ratam perpetuo manere decernimus: auctoritate sedis Apostolicæ statuentes, & omnimodis præcipientes, ut neque vos S. Stephani Canonicos, neque ipsi, aut qualibet persona vos ulterius super juramento illo præsumat impetere. Si nostræ igitur sanctioni huic B. Stephani Canonici audaci præsumptione contraire tentaverint: tibi dilecte in Christo frater Anserice Bisuntinæ Archiepiscopo, tuisque successoribus licentiam damus de personis eorum, & de ipsa etiam Ecclesia cooperante Deo, donec satisfecerint iustitiam exigendi.

§. 6. Si qua etiam in futurum Ecclesiastica Sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam venire tentaverit: secundo tertiove commonita si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subiaceat.

§. 7. Cunctis autem eidem B. Joannis Ecclesie iusta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen, Amen.

Scriptum per manus Gervasij Scrinarii regionarii & notarii Sacri Palatii.

Datum Laterani, XIV. Kal. aprilis, Indict. XV. Incarnationis Dominicæ Anno MCXXII. Pontificatus autem Domini Calixti II, Papæ Anno IV.

Ego Calixtus, Catholicæ Ecclesie Episcopus subscripsi.

Confirmatio jurium Primatus Toletanæ Ecclesie.

CALIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Bernardo Toletano Primati, ejusque successoribus canonicè substituendis in perpetuum.

Postquam supernæ miserationis dignatio insignem quondam & inter Hispaniarum urbes magni nominis civitatem Toletanam studio & labore gloriosæ memoriæ Regis Idelfonsi de Sarracenorum tyrannide liberaverunt: Domini Prædecessores nostri Sanctæ Recordationis Urbanus & Paschalis Ecclesie Romanæ Pontifices ejusdem civitatis Ecclesiam pristinæ studuerunt restituere dignitati. Unde, reverendissime frater, & Coepiscopo Bernarde, pallium tibi, pontificalis videlicet officii plenitudinem, conferentes, in totis Hispaniarum regnis primatem te privilegiorum suorum sanctionibus statuerunt sicut Prædecessores tuos prædictæ urbis Pontifices, constat antiquitus extitisse. Quorum nimirum patrum nostrorum vestigiis insistentes, tam tuis, quam & Reverendissimi nepotis nostri Idelfonsi Regis precibus duximus annuendum: ut autore domino, eandem tibi tuisque successoribus honorem, & per vos, Toletanæ Ecclesie confirmemus.

§. 1. Apostolica igitur auctoritate statuimus,

ut per universa Hispaniarum Regna Primatus obtineas dignitatem. Verum personam tuam in manu nostra propensiori gratia retinentes, censemus, ut solius Romani Pontificis iudicio ejus causa, si qua fuerit decidatur.

§. 2. Te itaque universi Hispaniarum Præsules Primatem respicient; & ad te si quid inter eos questione dignum exortum fuerit, referent: salva tamen in omnibus Romanæ Ecclesie auctoritate, & salvis Metropolitanorum privilegiis singulorum.

§. 3. Sane Toletanam Ecclesiam præsentis privilegii stabilitate munimus, Complutensem ei Parochiam cum terminis suis, nec non, & Ecclesias omnes, atque Diæceses, quas jure proprio antiquitus possedisse cognoscitur, confirmantes.

§. 4. Episcopales præterea sedes Ovetum, Regionem, Palentiam, eidem Toletanæ Ecclesie, tanquam Metropoli subditas esse decernimus. Reliquas vero, quæ antiquis ei temporibus subiacebant cum dominus omnipotens Christianorum restituerit potestati suæ dignatione misericordie: ad caput proprium referendas decreti hujus auctoritate sancimus. Porro illarum Diæceses civitatum, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios amiserunt, eo tenore vestra subjecimus ditioni: ut quoad sine propriis extiterint Metropolitanis, tibi ut proprio, debeant subiacere: salvo tenore privilegii, quod à nobis Compostellanæ Ecclesie Pontifici est collatum. Si quæ autem Metropoles in statum fuerint proprium restituta, suo quaque Diæcesis Metropolitanato restituantur: ut sub proprii pastoris regimine super divini collatione beneficii gloriatur.

§. 5. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit: secundo tertiove commonita si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei, & Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in examine districtæ ultionis subiaceat.

§. 6. Cunctis autem eidem Monasteriis iusta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Mantie per manus Chrysoconi S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii III. Nonas Novembris Indictione XV. Incarnationis Dominicæ Anno MCXXII. Pontific. autem Calixti II, Papæ, Anno III.

Concordatum Nationis Germanicæ antiquissimum circa electiones & Investituras Episcoporum & Abbatum inter Imp. Henricum V. & Papam Calixtum II. factum Vormatiæ in conventu Imperii, Præsente Legato sedis Romanæ Lamberto Cardinali Episcopo Ostiensi, cum aliis duobus Cardinalibus.

IN nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Ego HENRICUS Dei gratia Romanorum Imperator Augustus pro amore Dei & Sanctæ Romanæ Ecclesie, & Domini Papæ Callixti, & remedio animæ meæ, dimitto Deo, & Sanctis Dei Apostolis Petro & Paulo, sanctæque; Catholicæ Ecclesie omnem investituram per annulum & baculum, & concedo in omnibus Ecclesiis quæ in Regno vel Imperio meo sunt, fieri electionem, & liberam Consecrationem.

Possessio-

ficus iudicio causas si quæ fuerint decidandas statuit.

Quæstiones inter Hispaniarum Præsules agitas ad Primatum referendas salvis Pontificis auctoritate Metropolitanorumque privilegiis decernit.

Complutensem Parochiam cum terminis suis Toletanæ Ecclesie confirmat.

Ovetum Regionem & Palentiam Toletanæ Ecclesie subditas esse decernit.

Diæceses Civitatum quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios amiserunt eisdem Ecclesie subditi ditioni.

Pena contraventium.

Pax oblectantibus.

Data 3. Nonas Novembris Pontificatus Anno III.

VI. Ex Leibnizii Cod. Dipl. jur. gent. p. 2. P. 1. An. Dom. 1122.